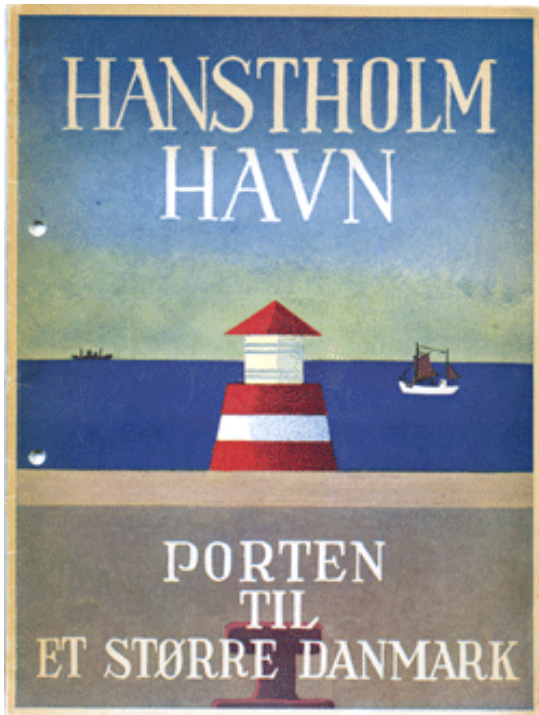

Havnen ved fyret

Hanstholmudvalgets kamp for en færdiggørelse af havnen i Hanstholm skulle ofte vise sig at være en vandring op ad en endog meget høj bakke. Denne redegørelse for Hanstholm-projektet - og argumenterne for at fuldende arbejdet på vestkysten - blev udgivet i 1946.

Richard Hove var en af forfatterne til *Hanstholm. Porten til et større Danmark*. Han var direktør på dampmøllen,

En havn mellem fiktion og virkelighed

Havnebyggeri på den jyske vestkyst har beskæftiget mange i Thy - og i Danmark i det hele taget. Så var byggeriet i Hanstholm endelig i gang, så var det sat i stå. Årsagerne var mange. Så gik visionerne på det nærmeste i glemmebogen hos de besluttende - og ikke mindst bevilgende - myndigheder i hovedstaden, der var en dagsrejse borte og ofte mere. En særlig tiltrækningskraft har storhavns-projekterne i Hanstholm og andre steder på vestkysten haft på digterne. Her var et stof i pagt med moderne tider og kampen om et nyt Danmarksbillede. Havnevisionerne blev spændt ud mellem fiktion og virkelighed. Hvor rapportører fra sidstnævnte lejr søgte at fastholde begivenheder og personer i tid og sted, skrev digterne med en større pen og fik de samme begivenheder spundet ud over en længere periode for at komme et lag dybere ned i virkeligheds-beskrivelsen, ned til tilværelsens grundelementer. Men det var sider af samme sag. Sådan fremstiller de selv deres ærinde: Konflikten mellem tradition og modernisme.

I Jacob Paludans tidsbillede *Fugle omkring Fyret* (1925) er miljøet en vestjysk fiskerby, som får de moderne tider at føle, da der skal bygges en vældig havn på stedet. Konflikten vises f.eks., da en bondes jord skal eksproprieres:

"En Fædrearv, en Livsgerning, kan ikke vurderes. Rykker man et Træ op med Rode, grønnes det ikke mer, selv om man lægger det paa en Seng af Pengesedler. Dette kan man ikke læse i Lovbøgerne, her ophører det konkrete og den rets-videnskabelige Hovedrysten begynder. Her ender juraens terræn, og udenfor viser Instinktets Bølger Tænder i Mørket".

Hvis vi går til litteraturformidlingen, udlægges teksten i *Fugle omkring Fyret* på denne måde i *Litteraturhåndbogen* (Gyldendal, 2001):

"Da bonden senere saboterer havnemøllen, demonstreres naturens og traditionens oprør mod den moderne kultur. Parallelt hermed vokser to unge gennem vildfarelser til en slags modenhed".

En anden vurdering af denne (tilsyneladende) konflikt mellem tradition og modernisme

medlem af Thisted Byråd m.m. Han var en meget aktiv mand i Thy. En stor indsats gjorde han inden for den klassiske musik - både som formand for musikforeningen, kritiker og som forfatter til musikhistoriske værker og artikler, der vandt anerkendelse i vide kredse.

finder vi i en lokal udgivelse fra 1946 *Hanstholm Havn. Porten til et større Danmark*. Eller rettere - forfatterne ser ingen modsætning mellem det gamle og det nye. Den er under alle omstændigheder ikke uoverstigelig. Nu vil man blot have del i de moderne tider, der i længere tid så småt har været på vej i det øvrige Danmark efter dén verdenskrig, der - endnu en gang - satte det hele i stå. Med den begrundelse, at der ikke måtte være noget, der kunne yde dækning for mulige angribere mod den store Hanstholm-fæstning, forlangte den tyske besættelsesmagt i 1942 arbejdet på havnen i Hanstholm standset og hele arealet rømmet fuldstændigt og med kortest mulige varsel. Alt blev fjernet. Arbejdsskure, det store ralsiloanlæg, spor, vogne, maskiner, redskaber osv. Tyskerne var endda ikke tilfredse med dét - fundamenterne af administrationsbygningen og andet sprængte de bagefter. Men materiellet fik de ikke, for det lykkedes Vandbygningsvæsenet at få det bort og opmagasineret et sted i nærheden, og selv da tyskerne opdagede, hvor det var, blev det undgået, at de fik noget af det. Det lå alt sammen parat til at blive taget i brug igen.

Og det er dét, Hanstholm-udvalget gør opmærksom på i *Hanstholm Havn. Porten til et større Danmark*. Udvalget har bred repræsentation fra det daværende Thisted Amt og forfatterne er Kjeld Jensen, Richard Hove og P. Munk Madsen. Udvalget arbejder for "den hurtigst mulige Færdigbygning af Hanstholmhavnen og at sprede Kendskab til Betydningen heraf".

Først og fremmest drejede det sig om eksistensen for fiskerne langs kysten af Thy og ind i Han Herred. Der skulle større og kraftigere både til i konkurrencen med udenlandske trawlere og deraf nødvendigheden af en havn, der også ville skabe nye erhverv og mere udvikling på land. Flere arbejdspladser, større omsætning på hele egnen:

"Det er som Fiskerihavn, Hanstholmhavnen bygges, og det er som Fiskerihavn, den vil faa sin største Betydning. Men det betyder ikke, at den ikke bliver noget værd for Landet ogsaa på anden Maade. Det er en Havn, der aldrig kan fryse til, aldrig faa Ishindringer, og den bliver baade stor nok og dyb nok til at tage de største Skibe. I nogen Grad vil Hanstholmhavnen sikkert straks blive benyttet som Trafikhavn baade til Udførsel og Indførsel ..."

Sådan lød i 1946. Der skulle gå endnu en snes år, før en drøm blev til virkelighed. Fornuft og moderne tider havde sejret. Og digterne? De havde fået en kulisse af farver og dramatik, handlekraftige ingeniører i kamp mod et

frygtindgydende hav, først og fremmest
Jørgen Fibiger, som projekterede
Hansthølmhavnen og til sin død i 1936 ledede
dens bygning. Og som måske, måske ikke, går
igen som ingeniør Beyer i *Fugle omkring Fyret*.
Brydning mellem det gamle og nye, det
moderne, er en tidløs historie. Visionerne om
havnen, der ikke blev bygget på sand, men på
en kalkklippe, der går ud i havet, var det
motiv, der skulle til for at fortælle en historie,
der også kan læses i 2008.